

Спеціалізованій вченій раді ДФ 26.055.027
Київського національного торговельно-економічного університету

ВІДГУК
офіційного опонента
на дисертацію Тараненка Антона Павловича
на тему «Івент-менеджмент в туризмі», представлену до здобуття ступеня
доктора філософії за спеціальністю 073 «Менеджмент»

Актуальність теми дослідження. Туристична сфера, що формує значний мультиплікаційний ефект для інших галузей економіки за рахунок генерації потужного природного, культурно-історичного, мистецького, спортивного та технологічного потенціалу спроможна впливати на зростання макроекономічних показників національної економіки. Важливим напрямом розвитку туризму є івентивний, продукти якого наразі, зважаючи на специфічні споживчі характеристики, зокрема соціальні, інноваційні та комунікативні, користується високим попитом серед споживачів та мають значні перспективи для розвитку. Саме тому актуалізується необхідність обґрунтування теоретичних і прикладних положень щодо розвитку івент-менеджменту в туризмі, що спроявлятиме позитивний вплив на привабливість туристичних дестинацій, розкриє вагомий соціально-економічний потенціал туризму та посилить конкурентоспроможні позиції регіонів. Відтак констатуємо значущість для управлінської науки, туризмології і практики туристичної діяльності проблематики дисертаційного дослідження А.П. Тараненка.

Зв'язок роботи із науковими програмами, планами, темами.
Підтвердженням актуальності теми дисертаційної роботи А.П. Тараненка є її зв'язок з тематикою науково-дослідних робіт Київського національного торговельно-економічного університету, зокрема за темою: «Інтеграція туристичної системи України до світового ринку послуг» (номер державної

реєстрації 0117U000503), в рамках дослідження якої автором надані відповідні матеріали та пропозиції щодо обґрунтування теоретичних зasad івент-менеджменту туристичних дестинацій; проаналізовано стан івент-туризму в Україні, висвітлено основні напрями його розвитку; розроблено концептуальну модель івент-менеджменту в сфері туризму.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків, рекомендацій, сформульованих в дисертації, їх достовірність. Отримані наукові результати, висновки та рекомендації є достатньою мірою обґрунтованими, достовірними, логічними, розкривають завдання та наукову новизну. Для досягнення поставленої мети дослідження – обґрунтування теоретичних і прикладних положень щодо розвитку івент-менеджменту в галузі туризму для підвищення ефективності та привабливості туристичних дестинацій, у дисертаційній роботі передбачено виконання комплексу взаємопов'язаних завдань, вирішення яких надало змогу автору сформувати основні висновки теоретичного, методичного та практичного характеру. Ознайомлення зі змістом дисертації дозволяє зробити висновок, що здобувачем досягнуто поставлену мету і вирішено окреслені завдання. Зміст дисертації викладено в логічній послідовності, структуровано, робота характеризується системністю підходів до вирішення поставлених завдань.

Теоретичну та методологічну базу дослідження становлять принципи, прийоми та сукупність загальнонаукових і спеціальних методів, які сприяють досягненню визначеної мети та поставлених завдань дисертації. Дослідження базується на використанні принципів системності, логічності, взаємозумовленості, єдності теорії та практики на основі комплексу загальнонаукових та спеціальних методів: теоретичного узагальнення та систематизації, аналізування і синтезу, моделювання, морфологічний аналіз, графічний.

Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які наведені у дисертації, підтверджуються сукупністю логічно

викладених теоретичних доказів та апробованих методик, що базуються на критичному аналізі та синтезі відповідних наукових положень, інформаційних і статистичних джерел; аналітичному узагальненні практичного досвіду. Інформаційною базою дисертаційної роботи слугували матеріали Всесвітньої туристичної організації, Державної служби статистики України, Департаменту туризму та курортів Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. Інтернет-ресурси, матеріали міжнародних наукових конференцій та інших публікацій з проблематики формування та реалізації івент-менеджменту туристичних підприємств.

Новизна наукових положень і отриманих результатів. Проаналізувавши теоретичний та методологічний зміст роботи, результати апробації розроблених автором методик, опонент зазначає, що наведені положення наукової новизни визначають концептуальні засади вирішення важливого наукового завдання – обґрунтування теоретичних і прикладних положень щодо розвитку івент-менеджменту в галузі туризму для підвищення ефективності та привабливості туристичних дестинацій. Серед елементів наукової новизни дисертації слід відзначити наступні.

Важливим внеском у розвиток термінології туризмології є обґрунтування етимологічної сутності поняття «івент» з позицій різних підходів, що дозволяє концептуалізувати теоретичне підґрунтя розвитку івент-менеджменту (стор. 47–55); онтологізація дефініції «івент-туризм», що забезпечує розвиток івент-менеджменту на основі диверсифікації використання ресурсного потенціалу дестинацій (стор. 63–68).

Заслуговує на увагу систематизація івент-заходів за класифікаційними ознаками «територіальне поширення», «орієнтація на бренд», «галузева приналежність», «диференціація цільової аудиторії», «діджиталізація формату проведення», «ступінь інноваційності», «тип співпраці стейкхолдерів», «мультикультурність івент-заходу», «потреба споживача», «мета створення», «ступінь регулярності», «специфікація локацій» (стор. 34–43), що забезпечує

диференціювання функцій управління івент-заходами та сприяє обґрунтованості управлінських рішень щодо виду івент-заходів.

Науковий інтерес становлять теоретичні положення формування структури івент-менеджменту в туризмі через виділення суб'єктно-об'єктної, функціональної та цільової підсистем, які характеризують його міжгалузеву структуру та сприяють забезпеченню його результативності (стор. 55–57).

Заслуговує на увагу система сутнісних ознак видів івентивного туризму (стор. 69–73), що дозволяє розвинути методологічне підґрунтя івент-менеджменту в туризмі через визначення характеристик, які розкривають мотиваційну, організаційну, узгоджувальну, регулятивну, просвітницьку, пізнавальну, виховну, розвиваочу, естетичну, розважальну, культурну, етнічну, комунікативну, соціальну, економічну, локалізаційну, інтеграційну, ціннісну функції івент-заходів, що дає можливість підвищити ступінь аналітичності визначення детермінант розвитку івент-менеджменту в туризмі.

Обґрунтованим є формування теоретичних та методологічних зasad концепції івент-менеджменту в туризмі (стор. 57–76, 171–194), що базується на холістичному підґрунті теорії економіки вражень та засадах системного, процесного, функціонального, мультисуб'єктного та інституційного підходів, які, на відміну від існуючих, ідентифікують управління івент-подіями через декомпонування процесів взаємодії стейкхолдерів. Реалізація концепції івент-менеджменту в туризмі забезпечить створення стратегічних конкурентних переваг та отримання синергетичного ефекту для стейкхолдерів.

. Автором запропоновано методичний підхід до оцінювання соціально-економічної ефективності івент-заходів, що передбачає врахування прямих і додаткових доходів та інвестицій, дозволяє визначити їх структуру, проаналізувати внесок івент-туризму як комплексу реалізованих івент-заходів у структуру регіонального доходу (стор. 229–247).

Обґрунтованим також є запропоновані автором: аналітичне обґрунтування принципів формування івенту в туристичній сфері (стор. 32–34); наукові підходи до ідентифікації елементів референтної моделі управління івент-заходами (стор.

186–191); програмно-цільовий підхід до формування механізму івент-менеджменту в туризмі як складової регіональної стратегії розвитку туризму (стор. 114–121).

Практичне значення виконаного дослідження. Теоретичне та практичне значення результатів дисертаційного дослідження А.П. Тараненка полягає у тому, що представлені теоретичні та методологічні положення щодо розвитку івент-менеджменту в галузі туризму для підвищення ефективності та привабливості туристичних дестинацій містять обґрунтовані пропозиції стосовно їх застосування у практичній діяльності, зокрема: концептуальну модель організації івент-заходів у туризмі, алгоритм організації івент-заходів у туризмі, дорожню карту управління івент-заходами, комплекс методик щодо реалізації концепції івент-менеджменту. Достовірність та значимість запропонованих результатів дослідження підтверджується належним рівнем їх впровадження у практичну діяльність державних органів виконавчої влади та суб'єктів туристичного бізнесу: Державного агентства розвитку туризму України (ДАРТ) (довідка № 3 від 19.08.2020 р.), ТОВ «Агентство «Пан-Укрейн» (довідка № 22-Т від 16.08.2020 р.).

Повнота висвітлених наукових положень, висновків і рекомендацій в публікованих працях здобувача. Основні наукові результати дисертації відображають особистий внесок здобувача в їх досягненні та опубліковані у відкритому друці. Положення дисертаційної роботи опубліковано дисертантом самостійно та у співавторстві у 8 наукових працях, у тому числі 5 – у фахових виданнях. Перелік опублікованих праць за темою дисертації відображає зміст роботи. Положення дисертації пройшли апробацію у доповідях і виступах здобувача на 3 міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях.

Структура та обсяг дисертації. Структура дисертації є логічною, цілісною, характеризується застосуванням наукового стилю та мови. Робота викладена на 265 сторінках друкованого тексту, з яких основного 250 сторінки. В

ній міститься 34 таблиці, 51 рисунок, 185 літературних найменувань джерел та додатки.

Оформлення дисертації відповідає вимогам Міністерства освіти і науки до кваліфікаційних наукових робіт, що подаються на здобуття доктора філософії відповідно до Наказу МОН України від 12.01.2017 №40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» (зі змінами від 31.05.2019).

Відсутність (наявність) порушення академічної добросесності. У дисертації Тараненка А.П. відсутні порушення академічної добросесності. Використання ідей, результатів та текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Дискусійні положення та критичні зауваження до дисертаційної роботи. Оцінюючи в цілому дисертаційну роботу позитивно, слід відзначити й недоліки та дискусійні положення:

1. У пункті 1.1 обґрунтовано переваги івент-турів (швидку оборотність капіталу у цій сфері, високу доходність, можливість створення нових робочих місць, позитивний вплив на формування іміджу території, популяризацію країни як місця відпочинку, синергетичний вплив на розвиток інших сфер діяльності та можливість підвищення інвестиційної привабливості) (стор. 32). Проте, варто було б більш конкретно обґрунтувати визначені переваги, зазначивши їх параметри, детермінанти формування та наслідки впливу для туристичної дестинації.

2. Розглядаючи сутність івенту як поняття, автор занадто багато уваги приділяє типології івентів (стор. 34–42), результати теоретичного дослідження доцільно було б внести у додатки. Вважаємо, що при розгляді сутності терміну «івент», варто було б представити науковців, які досліджували різноаспектність дефініції, сутнісні ознаки, наслідки його розвитку для концептуалізації теоретичних положень туризмології. Те ж саме стосується й класифікації видів

туризму (с. 58–62) як детермінантів його розвитку в контексті івентивного менеджменту.

3. Вважаємо дещо фрагментарним представлення досвіду організації івент-заходів у Польщі, Угорщині та Німеччині (стор. 112–114). Діагностика механізмів організації, державної (федеральної) їх підтримки, створення умов розвитку, забезпечила б автору основу для розроблення напрямів імплементації успішного зарубіжного досвіду у діяльність стейкголдерів івент-менеджменту в Україні.

4. В роботі (стор. п. 3.2, стор. 194) констатується, що важливим фактором управління івент-заходами є репутація, проте відсутнє обґрунтування цього твердження. Деталізація авторської позиції щодо репутаційної складової посилила б обґрунтованість наукових результатів та аргументів щодо підвищення ефективності управління розвитком івент-менеджменту в туризмі.

5. У зв'язку поширенням світової пандемії короновірусу, що надзвичайно негативно впливає на розвиток івент-туризму в світі та Україні, дисертаційна робота суттєво виграла б, якщо були б наведенні конкретні дані впливу пандемії на процеси івент-менеджменту в туризмі, запропоновані заходи удосконалення івент-менеджменту в контексті COVID-19 та/або превентивні дії щодо зменшення негативного впливу інших суспільних викликів на івент-індустрію.

Водночас, зазначені дискусійні положення не знижують загальної значущості та позитивної оцінки дисертаційної роботи А.П. Тараненка, що являє собою самостійну та завершену наукову працю.

Загальний висновок. Дисертаційна робота Тараненка Антона Павловича на тему «Івент-менеджмент в туризмі», представлена на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 «Менеджмент», є самостійним завершеним дослідженням, яке містить науково обґрунтовані теоретичні та практичні результати, що у сукупності вирішують важливe наукове завдання щодо обґрунтування теоретичних і прикладних положень розвитку івент-менеджменту в галузі туризму для підвищення ефективності та привабливості туристичних дестинацій.

Проведений аналіз дисертаційної роботи дозволяє зробити висновок, що представлена дисертація відповідає вимогам Міністерства освіти і науки України, викладеним у п. 9, 10, 11, 12 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 167 від 6 березня 2019 р., Постанові Кабінету Міністрів України № 261 від 23 березня 2016 р. «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)», а її автор, Тараненко Антон Павлович заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 «Менеджмент».

Офіційний опонент:

кандидат економічних наук,
доцент кафедри підприємництва,
корпоративної та просторової економіки
Донецького національного університету
імені Василя Стуса

В.О. Клочковська

